

OUDEJAARSVOND

'k Heb op een plaats gewoond, waar men 's avonds, als 't begon te donkeren, de klok deed kleppen.

Alweer een dag, die voorbijging!

Wat hebt ge er mee gedaan?

Hem gebruikt om te werken aan eigen vooruitgang? Om te verrijken uw geestelijk bezit misschien? Of hebt ge gearbeid voor uw God, ook in de heel gewone en al weer terugkeerende dingen van uw dagelijksch bedrijf?

Alweer een dag, die voorbijging!

Mij, vreemd ingekomen in dat stille dorpje, trof het als een schoon en poëtisch gebruik.

Later went men er aan, als aan alle dingen.

Daarom ook is het, dat God ons Zijn roepstemmen op zoo verschillende wijze doet toekomen. Telkens iets nieuws, dat treffen moet.

Een ernstige gebeurtenis, een plotseling sterfgeval in de allernaaste omgeving soms.

Dan weer ziekte in ons gezin, moeilijkheden van binnen of van buiten.

En op een andere maal zulk een overstelpende zegen, dat we wel met Jakob uitroepen moeten: „Ik ben geringer dan al deze weldadigheden en trouw, aan mij bewezen!”

't Is Gods klok, die voor ons klept, die ons waarschuwt, dat de dagen voorbijgaan; dat ze ras voorbijgaan; dat we er niet achteloos mee spelen mogen, maar ze zorgvuldig moeten behandelen, als een kostbaar en broos bezit.

Maar we weten 't zoo goed al, dat de tijd voortvliegt! Zóó goed zelfs, dat we doen, alsof 't niet zoo ware, alsof er altijd nog weer dagen zouden komen, waarop we kunnen denken, en willen, en handelen.

Maar de avond daalt, en de klok van mijn eenvoudig klein kerkje luidt. Voorbij is de dag, en de nacht komt, waarin niemand werken kan.

Hier, in een drukkere omgeving, zou dit lichte gelui verloren gaan.

En toch — ik kan er naar verlangen het weer te hooren!

Maar dan de twaalf slagen van den kerktoeren op 31 December!

De twaalf slagen, die gehoord worden in ieder dorp, in iedere stad, het gansche land door!

Och kom, 31 December is een dag als alle dagen! En 't ligt alleen aan wat de menschen er van maken, dat zijn twaalf slagen van 't middernachtelijk uur anders klinken dan van andere nachten. 't Kon evengoed gisteren of morgen Oudejaar zijn! Is 't eigenlijk geen dwaasheid, dat praten van Oude- en Nieuwejaar, alsof de dagen niet gingen in een eeuwig kringloop, waaraan begin noch einde is? 't Vieren van een geboortedag is wat anders! Die luidt ten minste werkelijk een nieuw jaar in. Die geeft een ieder persoonlijk stof tot vooruitzien. Maar dat is ook ruim voldoende voor ons. „'t Is vanavond Oudejaarsavond voor u,” zegt men immers tegen een, die den dag daarop verjaart!

„Oudejaarsavond voor u.”

Maar we zijn niet los naast elkaar staande individuen! We vormen samen een gemeenschap, een volk.

En daarom hebben we ook behoefte om samen met onze gedachten terug te gaan, om elkaar 't goede toe te wenschen voor de dagen, die te komen staan.

Als leden van dat geheel vragen we, wat het afgelopen

jaar ons bracht, hebben we voornemens met het oog op het Nieuwe.

En als het goed is, dan bidden we ook voor dat geheel; dan danken we er voor.

Danken we, vooral ook nu; na gedurende het geheele jaar te zijn vrij gebleven van den ons omringenden volkerenkrijg.

Danken we bovenal, dat we niet alleen nog verkeeren in vrede, maar dat God ons ook nog doet leven onder het bestuur van onze beminde en geëerbiedigde Koningin, Die haar, met haar gezin, nog lang voor ons moge sparen, en rijkelijk moge zegenen voor hart en leven!

O, indien God eens in dit oorlogsjaar onze Vorstin had willen oproepen van haar post!

We weten het wel: God is niet aan middelen gebonden, maar Hij werkt toch middellijk, en het is onze eer, Zijn werktuigen te mogen zijn. En ik ben er zeker van, dat onze Vorstin het niet slechts als een zeer zware en moeilijke taak, maar ook als een groot voorrecht beschouwt, dat zij in deze tijden waken mag voor ons volkshel, voor ons volksbestaan, voor onze volkswelvaart.

Vader van alle genade! wij danken U, dat Gij onze Koningin voor ons land hebt gespaard!

Maar wij danken U ook, dat we nog als het vrije volk van Nederland onder de natiën mogen geteld worden.

„Wij willen Holland houden!” zingen we in onze huizen; zingen zelfs onze kinderen op school.

En we meenen het; we willen werkelijk Holland houden, al doet men ons geen onrecht, als men ons uitmaakt voor een niet-militaire natie. We hebben Holland lief, en zouden niet gaarne bukken onder vreemd gezag; niet gaarne bij een ander volk worden ingedeeld.

„Maar de Belgen wilden ook hun België, de Serviërs hun Servië houden. En is niet een gruwelijke verwoesting gekomen over die landen en volken?”

Het zijn Gods barmhartigheden, dat wij niet zijn vergaan! Ons willen en wenschen baat niet. Gods genade alleen kan ons bewaren.

„Maar Servië met zijn koningsmoordenaars en België met zijn steden als Visé, als Luik!”

O, ik weet het wel! Doch gaan wij, Nederlanders, vrij uit? Wij met onze steden als Amsterdam, als Den Haag, als Rotterdam?

Neen, wij doen beter met te zeggen, gelijk Daniël het zeide van zijn volk: „Wij hebben gezondigd, wij en onze vaders!” Om dan ons te werpen op Gods gunst en ontferming.

En dan bidden we. Bidden we om verdere bewaring van Vorstin en volk, om wijsheid voor de Overheid, om schuldgevoel bij de massa, om behoefte aan gemeenschap met God, in plaats van aan het uiten van ongeloof, twijfel en spot.

En daarna gedenken we ook gezamenlijk de gebeurtenissen in eigen beperkten kring. Dan juichen we over Gods hulp en uitredding; over de vele zegeningen, genoten niettegenstaande de zware tijden. Dan rouwen we ook samen. We denken aan hen, die aan dien kring ontvielen; die aan het gemeenschapsleven werden ontrukkt met hun gaven en hun voorbeeld. En als we weten, dat er van de onzen heengingen, die in Jezus gelooven, dan troosten we ons met de heerlijke gedachte, dat zij in het Paradijs zijn, ver van de moeite en het verdriet dezer aarde.

Maar dan komen we ook vanzelf weer tot het individuele.

Als bij de vrouw op onze plaat.

Ik denk het me gaarne in, dat ze eerst met de gemeente heeft gedankt, heeft gebeden en gezongen.

Maar nu is ze alleen

Doch ook nu nog geeft ze stuur aan haar gedachten.

Niet in doellooze en nuttelooze mijmeringen, waarin geen zegen kan liggen, laat ze de paar uren, die nog komen, eer 't middernacht is, voorbijgaan.

Met God heeft ze haar leven geleefd, tot nu toe, nadat ze Hem haar vertrouwen schonk voor tijd en eeuwigheid.

Met God zal ze ook de laatste uren van het oude jaar doorbrengen.

Naar een schilderij van Anton Burger.

En met Hem zal ze moedig en geloovig het nieuwe jaar beginnen.

Wellicht zijn we gelukkiger dan zij, wat de omstandigheden betreft. Wellicht schaaft zich rond ons de kring van ons gezin, of zijn we samen als man en vrouw, terwijl bij haar alleen de portretten aan den wand achter haar van familieleden getuigen.

En dan is het heerlijk, wanneer we ook als gezin het jaar sluiten met het lezen van Gods Woord.

Maar toch, ook de vroomheid van een vroom gezin, die ons tot een natuurlijke sfeer werd, is op 'tallerlaatst niet genoeg voor ons persoonlijk.

Want ten slotte staan we tegenover God als individu.

En dan komt het er voor elk van ons op aan, of Christus geworden is onze Vrede; of wij ieder persoonlijk willen leven en durven sterven met God.

In de weinige uren, die nog resten van 't oude jaar, met God verkeer.

En straks in 't nieuwe, dat komt, elken dag.

Zooals deze vrouw, troost en kracht puttend uit de Bron.

God geve het ons! Een heerlijk uiteinde, een goed begin. Hij geve het ons als volk, als bepaalde kring, te zamen als lezers van dit blad.

Maar Hij schenke het bovenal een ieder van ons persoonlijk, opdat we in Christus, als kinderen van God, den Vader zoeken, en bedenken de dingen, die Boven zijn!

J. M. WESTERBRINK—WIRTZ.

- GELOOFSMOED. -

Op den 2den en 3den Augustus 1900 heeft de echtgenote van zending Atwater in de stad Fen-cho-fur in China brieven aan haar bloedverwanten geschreven, die als door een wonder aan de juiste adressen zijn gekomen. Te midden van den schrik der vervolging met het aangezicht in den dood (reeds waren 39 aan het zendingswerk verbonden Europeesche personen, onder wie twee van haar eigen kinderen, in een naburige stad vermoord!) schreef zij het volgende: „De hemel schijnt ons in den laatsten tijd zeer nabij, en ik ben volkomen rustig; boven wacht ons een zalige ontvangst. Ik richt mijn gedachten steeds meer op de volkomen heerlijkheid, en dat geeft mij een wondervollen vrede. De Heere is mij heerlijk nabij en zal mij niet verlaten. Zóólang ik nog in de mogelijkheid van ont-koming aan het bloedbad geloofde, was ik onrustig en in spanning. God heeft mij echter de hope op aardsche redding ontnomen, en nu bid ik maar om genade, met moed het verschrikkelijke einde te kunnen afwachten.”

Welk een heldhaftige taal des geloofs bij een vrouw, die met Paulus kon zeggen: „Als ik zwak ben, dan ben ik machtig.”

En voor zuster Atwater was, toen ze het bovenstaande schreef, de tijd der ontbinding niet verre meer. Weinige dagen later werd zij, met haar man en twee kinderen, op wreedaardige wijze vermoord!

Grootter dan de Helper is de nood toch niet. Is de zonde machtig geworden, dan is de genade te overvloediger. Alle beloften Gods zijn in Christus ja en amen. Halleluja!

L. K.

RELIGIEUSE POËZIE.

Wanneer een Christen hoort spreken van religieuze poëzie, dan steekt hij de voelhorens uit. Want de Christen is niet gewoon te spreken van zijn religie, zelfs niet van zijn godsdienst; hij spreekt van zijn geloof en hij spreekt van Christus, en de liederen en gezangen, waarin hij den Eeuwige verheerlijkt, noemt hij Christelijke poëzie, niet religieuze.

Toch zou het zeer goed kunnen zijn, dat iemand, die uit andere kringen dan de orthodoxe tot het geloof in Christus komt, het woord religie gebruikt, waar de ander liever van geloof zou spreken. Met die overweging namen we dan ook de „Religieuze Poëzie,” gekozen en ingeleid door J. Jac. Thomson, ter hand, en we zochten, of het „den eisch des boezems” zou voldoen.

En aanstonds willen we verklaren, dat we teleurgesteld werden.

Niet wat den vorm betreft, en ook niet geheel wat den inhoud aangaat. Want het boek is schoon van taal en teeder van inhoud, zoo schoon en zoo teeder als we in lang niet hadden gelezen. Men voelt terstond, dat hier een dichter aan het woord is, en een mensch, wiens gansche ziel op God gericht is.

In de laatste dertig jaren hebben verscheiden dichters verklaard, dat de kunst voor hen de religie had vervangen. Maar of dat kan, dat is den schrijver heelemaal geen kwestie.

„Als God is het een en al, wat zou dan naast Hem zich mogen doen gelden? Zij hebben Hem ondergaan als een wereldbrand, de vromen; immers in Hem ging hun wereld te gronde. Zij hebben Hem beleefd als de bitterste eenzaamheid; zij zijn in Hem gedoken als in een verborgen grot, zij zijn in Hem gestorven en begraven....”

„Ook de Godsontroering wil echter in het woord tot uiting komen. En de taal van den dichter, die een Godgewijde is, zingt voortdurend aan den rand van het mysterie.”

En wat nu de Godgewijde dichters van den ouden en den nieuwen tijd in onze taal hebben gezongen, daarvan geeft de dichter Thomson ons een overzicht. Niet een bloote bloemlezing. Hij kiest uit, en hij leidt in. Daarbij gaat hij natuurlijk subjectief te werk.

„Het is mogelijk, dat ik onbillijk ben. Ik schrijf echter dit boek niet, om zoo zuiver mogelijk objectief weer te geven, wat toen en toen als religieuze poëzie heeft gegolden, maar om subjectief mijn eigen vreugde aan dat uit te spreken wat voor mij schoon is, en te trachten anderen tot toestemming van dat oordeel te bewegen.”

En dan voert de dichter ons naar de oudheid en geeft ons een kijk op de poëzie van de Middeleeuwsche mystieke vroomheid, de poëzie uit het klooster; dan krijgen we de zangen uit de zestiende en zeventiende eeuw; we komen bij Spiegel en Vondel en Lodensteyn en Sluyter en Jan Luyken en Camphuyzen; we komen even te gast bij Bolderdijk en Da Costa, die ver van den schrijver staan; we hooren zonder commentaar een paar gedichten van Beets en De Génestet; we staan lang stil bij Guido Gezelle, en vinden ten slotte verzen van Aart van der Leeuw, Albert Verwey, Frederik van Eeden en P. C. Boutens bij de religieuze poëzie, terwijl Jacq. van der Waals de rij besluit.

De dichter geeft wat hij belooft: religieuze poëzie. Daarom krijgen we ook Roomsche Maria-verering, en ook Van Eeden.

„Is wat Van Eeden dicht, nu de schoone verklanking van Christelijk gelooven?” vraagt hij, en hij waarschuwt, dat we voorzichtig moeten zijn.

„Lijden, zonde, ootmoed, God — de samenvoeging dezer